

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Вроцлавський економічний університет (Польща)
Гентський університет (Бельгія)
UNIVERSITY ISMA (Латвійська республіка)
UNIVERSITY NORTH (Хорватія)
VARNA FREE UNIVERSITY «CHERNORIZETS HRABAR» (Болгарія)
Академія праці, соціальних відносин та туризму
Міжрегіональна Академія управління персоналом
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ
Матеріали XI Міжнародної
науково-практичної Інтернет-конференції**

25 квітня 2024 року

Полтава – 2024

вців, та впровадження міжнародних стандартів управління та контролю.

Література:

1. Гордієнко С.Г. Сутність та зміст поняття «державна безпека». *Стратегічна панорама*. 2003. № 2. С. 114–120.

2. Свірко С. Структурні державної безпеки в контексті об'єктної уваги державного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 11. С. 72–78.

Павлинський Павло Григорович

*Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», аспірант*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ В УМОВАХ ПРАВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

З метою створення передумов для розвитку нафтогазового комплексу України необхідно реформувати економічні, організаційні та управлінські відносини з урахуванням особливостей процесу еволюції організації та управління нафтогазовим комплексом України, країн Америки, Європи. Що стосується організаційної структури регулювання нафтогазового комплексу України, то, на наш погляд, її треба спростувати, беручи за взірць модель регулювання нафтогазового комплексу Європейського Союзу.

У нафтогазовому комплексі встановлені та функціонують відкриті та досить вільні ринки. За даними Європейської комісії, рівень відкритості ринків складає: в Німеччині – 100%, Великій Британії – 100%, Італії – 96%, Фінляндії 90%, Ірландії – 75%, Іспанії – 67%, Австрії – 49%, Швеції – 47%, Нідерландах – 45% [1].

Уряд, Верховна Рада та Президент України відійшли від намагань створити ВІНК на базі НАК «Нафтогаз України», та взяли курс на реорганізацію НАКу.

Згідно із Законом, ГТС України, вся транспортна інфраструктура та підземні сховища газу, які зараз обслуговуються ПАТ «Укртрансгаз», корпоративними правами якого управляє НАК, повинна бути розділена на два самостійних підприємства: ПАТ «Магістральні газопроводи України» (МГУ) та ПАТ «Підземні газові сховища України» (ПШХУ); 51% акцій кожного з цих підприємств має залишатися в державній власності.

Необхідність створення ПАТ «Магістральні газопроводи України» та ПАТ «Підземні газові сховища України» була визначена ще Постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2014 р. № 172 «Про невідкладні заходи щодо реформування системи управління Єдиною газотранспортною системою України».

У Третьюму енергопакеті, у відповідності до якого відбуваються реформи нафтогазового комплексу України, виокремлено три чітко

відособлені функції оператора ГТС: транспортування, зберігання й балансування.

З погляду юридичної структури, Третім енергопакетом регулюється питання виокремлення цих функцій із вертикально інтегрованого холдингу. Модель ISO передбачає, що оператор магістральних газопроводів повністю незалежний і не перебуває в межах інтегрованої компанії, як нині ПАТ «Укртрансгаз», корпоративні права на яке належать НАК «Нафтогаз України».

У Третньому енергопакеті не говориться про те, що обов'язково мають бути три різні компанії, які виконуватимуть вищезазначені функції. Досвід європейських країн свідчить, що компанії можуть сполучати перелічені функції, але частіше спостерігається поділ і функцій, і компаній.

Наприклад, на ринку Німеччини, який відносно інших найбільш лібералізований, є 24 оператори сховищ газу, не кажучи вже про численних операторів ГТС. Усього у Німеччині 49 сховищ газу. Оператори магістральних газопроводів – це природні монополісти, тому їхня робота окремо регулюється в усіх країнах, і їхній прибуток обмежується. Тому при концесії або навіть приватизації транспортних потужностей потенційний інвестор розуміє, що йому не вдасться заробити більше, ніж йому дозволить регулятор залежно від обраної моделі регулювання. Вартість трансакцій при купівлі транспортних компаній, звичайно, відповідає їхній балансовій вартості, порашованій за міжнародними стандартами.

Планом реформування газового сектору визначено, що Міненергочуїлля України, Фонд державного майна України та Антимонопольний комітет України до червня 2024 року повинні забезпечити реструктуризацію НАК «Нафтогаз України» відповідно до визначеної моделі відокремлення для газотранспортної системи, що перебуває в державній власності та не підлягає приватизації, і плану реструктуризації НАК «Нафтогаз України», узгодженого із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Проте майже 20 річні спроби до сьогодишнього часу реорганізувати та реструктурувати НАК «Нафтогаз України» так не призвели до бажаних результатів.

На наш погляд, НАК «Нафтогаз України» необхідно ліквідувати взагалі. Запровадження положень нових радикальних реформ призводить до того, що НАК залишається відлунням минулого, установою з декларативними повноваженнями та чисельними боргами. Серйозних активів НАК «Нафтогаз України» не має. Магістральні трубопроводи, підземні сховища є державною власністю і передані НАК «Нафтогаз України» у користування.

Ліквідація НАК «Нафтогаз України» повинна пройти в кілька етапів.

Етап перший: провести повний аудит НАК «Нафтогаз України»; передати із власності НАК «Нафтогаз України» у власність держави

пакети акцій ПАТ «Укртрансгаз» і ПАТ «Укргазвидобування»; передати від НАК «Нафтогаз України» державі пакети акцій в інших господарюючих суб'єктах.

Етап другий: перевести борги НАК «Нафтогаз України» державі, оскільки завжди фінансовий тягар несла саме держава через поповнення статутного капіталу НАК «Нафтогаз України»; ліквідувати НАК «Нафтогаз України» відповідно до стандартних процедур, в тому числі стягнення заборгованості за проданий газ; внести зміни до чинних законодавчих актів, у частині передачі прав та обов'язків НАК «Нафтогаз України» іншим суб'єктам.

Література:

1. Директива 2003/55/ЄС – Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу стосовно спільних правил для внутрішнього ринку природного газу, яка скасовує Директиву 98/30/ЄС: Міжнародний документ, Брюссель, 26 червня 2003 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_380

2. Договір до Енергетичної Хартії та Заключний акт до неї: Міжнародний документ ООН від 17 грудня 1994 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_056

3. Про ратифікацію Договору до Енергетичної Хартії та Протоколу до Енергетичної Хартії з питань енергетичної ефективності і суміжних екологічних аспектів: Закон України № 89/98(ВР від 06.02.1998 р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/89/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

Панченко Олег Анатолійович

Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України», доктор медичних наук, доктор наук з державного управління, професор, Заслужений лікар України

Салівон Валентина Петрівна

Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України», кандидат медичних наук, магістр з державного управління, медичний директор

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ У СФЕРІ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Публічне управління у сфері психосоціальної реабілітації має важливе значення для відновлення та підтримки людей, що пережили травми війни, соціальну ізоляцію, а також для тих, хто потребує допомоги в адаптації до життєвих обставин через фізичні, ментальні або емоційні виклики. В умовах воєнних конфліктів, катастроф, тривалої соціальної незахищеності або внаслідок змін у життєвих обставинах, таких як міграція або втрата близьких, публічне управління у сфері психосоціальної реабілітації набуває особливої значущості. В цих ситуаціях психологічна підтримка, соціальна адаптація та психосоці-